

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

**«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ
У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ
ТА ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»**

Затверджено на засіданні кафедри
безпеки праці та охорони довкілля
Протокол № 1 від «01» вересня 2023 р.

Запоріжжя 2023

УКЛАДАЧ(І):

- 1 Кружилко Олег, доктор технічних наук, професор кафедри безпеки праці та охорони довкілля.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри

Наталія ВОЛОДЧЕНКОВА

УЗГОДЖЕНО:

Керівник департаменту
управління якістю освіти
та міжнародних проєктів

Костянтин МОЙСЕЄНКО

Гарант освітньої програми
«Аудит та консалтинг
безпеки праці»

Олег КРУЖИЛКО

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Актуальність, теоретична та практична значущість вивчення навчальної дисципліни.

Основу суспільних відносин складає різноманітна діяльність людей, поєднаних в організації, установи і підприємства. Регулювання цих відносин є однією з основних функцій держави і здійснюється в її специфічній формі діяльності - державному управлінні.

Предметом вказаної дисципліни є сутність державного управління, структура, принципи, форми, методи та правові основи взаємовідносин держави та суспільства, особливості управлінських проявів у різних соціальних сферах, а також законодавчі та нормативно-правові основи охорони праці та цивільної безпеки з урахуванням можливості виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій, особливого та воєнного стану.

Дисципліна «Державне регулювання та управління у сфері охорони праці та цивільної безпеки» належить до переліку обов'язкових освітніх компонентів підготовки магістрів з цивільної безпеки за освітньо-професійною програмою «Аудит та консалтинг безпеки праці». Вивчення вказаної дисципліни дозволить студентам отримати відповідь на питання: «Що таке державне управління, чим воно відрізняється від інших видів управління? В чому полягає його сутність та особливості у сфері охорони праці та цивільної безпеки?». В процесі вивчення дисципліни передбачено опанування знань про методологію, принципи, методи та функції державного управління. Дізнаєтесь про соціально-економічну сутність, конституційні засади та законодавче врегулювання порядку і стандартів надання адміністративних послуг в Україні.

Але не менш важливими є питання державного управління окремими учасниками суспільних відносин, якими є, зокрема органи державного управління та нагляду за охороною праці. Тут важливо ознайомитися з вимогами до організації та проведення заходів державного нагляду (контролю) з охорони праці, отримати знання щодо повноважень та обов'язків органів державного нагляду.

Регуляторна політика визначає певні стандарти щодо необхідних процедур підготовки та прийняття відповідних рішень на всіх владних рівнях. Саме використання норм та принципів регуляторної політики в Україні дасть змогу забезпечити перехід державного управління у сфері охорони праці на новий якісний рівень.

Дисципліна «Державне регулювання та управління у сфері охорони праці та цивільної безпеки» належить до переліку обов'язкових освітніх компонентів підготовки магістрів з цивільної безпеки за освітньо-професійною програмою «Аудит та консалтинг безпеки праці».

Застереження щодо рівня попередніх знань

Загальні знання законодавчих та нормативно-правових основ охорони праці та цивільного захисту.

Основи правового регулювання та управління безпекою на підприємствах.

Результати навчання та їхня відповідність ОПП

- здатність здійснювати ефективне управління у сфері цивільної безпеки шляхом розробки рекомендації з їх реалізації у сфері цивільної безпеки на основі аналізу нормативних актів з охорони праці підприємства;
- вміння розробляти соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки на основі знання та розуміння принципів та методів державного управління з, з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів;
- здатність визначати показники та характеристики процесів (послуг) щодо їх відповідності вимогам чинних стандартів;
- спроможність оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства;
- спроможність застосовувати на практиці знання нормативно-правової бази під час професійної діяльності, зокрема для адекватного реагування на надзвичайні ситуації та події;
- здатність діяти соціально відповідально при забезпеченні взаємодії з органами державної влади та громадськістю в процесі формування корпоративної політики з охорони праці та цивільної безпеки, об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу.

Таблиця відповідності програмних результатів вивчення дисципліни компетентностям та програмним результатам, визначеним освітніми програмами, для яких ця дисципліна є обов'язковою

ОПП	Компетентності	ПРН
Державне регулювання та управління у сфері охорони праці та цивільної безпеки (спеціальність 263 Цивільна безпека)	K04. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. K10. Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності. K11. Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування	РН02. Ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу.

ОПП	Компетентності	ПРН
	проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки.	РН04. Розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів. РН12. Визначати показники та характеристики продукції, процесів, послуг щодо їх відповідності вимогам стандартів під час розв'язання практичних та/або наукових задач. РН13. Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності РН14. Здійснювати прогнозування, оцінку ризику під час професійної діяльності та можливості відповідних підрозділів щодо реагування на надзвичайні ситуації та події.

Мова освітнього процесу: українська (окремі джерела інформації - англійською).

Рівень вищої освіти: магістерський.

Форми та методи навчання. Освітній процес будується як комбінація лекцій-дискусій, проблемних лекцій, аналітичних оглядів, дебатів, практичних занять, самостійного вивчення навчального матеріалу на платформі Moodle. Практичні заняття передбачають ознайомлення з інформаційними матеріалами та аналіз умовно змодельованих ситуацій. Крім того, передбачено виконання студентами індивідуальних завдань та модульних контрольних робіт, призначених для поглибленого вивчення окремих тем дисципліни, самонавчання. Опціонально доступні індивідуальні та групові консультації. Підсумковий іспит включає результати виконання завдань у вигляді відповідей на питання екзаменаційного білету.

2 НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Для варіанту вивчення дисципліни як обов'язкового компоненту освітньої програми «Аудит і консалтинг безпеки праці»

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Принципи та методи державного управління

Складові методології державного управління. Класична методологія державного управління. Системно-синергетична методологія та її можливості. Принципи державного управління. Підходи та методи державного управління.

Тема 2. Організаційні засади та функції державного управління

Цільові аспекти та завдання державного управління. Організаційна структура державного управління. Кадрове забезпечення державного управління в Україні. Інформаційне забезпечення державного управління. Публічність та демократія як основи сучасної організації управління. Парламентаризм у державному управлінні. Громадська думка та її інституційний вплив на державне управління. Характеристика функцій держави та державного управління

Тема 3. Адміністративні послуги держави

Поняття та соціально-економічна сутність адміністративних послуг. Конституційні засади надання адміністративних послуг в Україні. Законодавче врегулювання порядку і стандартів надання адміністративних послуг. Критерії оцінки якості надання адміністративних послуг.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ, РЕГУЛЮВАННЯ ТА НАГЛЯД У СФЕРІ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Тема 4. Правова база України з охорони праці та цивільного захисту

Конституція України (ст. 43, 45, 46, 49, 57). Огляд положень загальних законів з охорони праці та цивільного захисту (Закон України «Про охорону праці», Кодекс законів про працю України, Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Закон України «Про підприємства в Україні», Закон України «Про колективні договори і угоди»). Огляд міжнародних правових актів (Конвенції МОП, ратифіковані Україною; документи ООН, в яких закріплені базові трудові стандарти).

**Тема 5. Спеціальні закони та нормативні акти з охорони праці.
Підзаконні правові акти, розроблені різними міністерствами**

Закон України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності». Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці. «Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки». Порядок видачі дозволів на роботи підвищеної небезпеки або на застосування машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Порядок проведення технічного огляду, випробування та експертного обстеження машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Типове положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці. Порядок проведення медичних оглядів працівників певних категорій. Використання працівниками засобів індивідуального захисту.

Тема 6. Державне регулювання у сфері охорони праці та цивільної безпеки

Закон України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Приклади регуляторного впливу у сфері охорони праці. Закон України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану». Основні принципи та загальні вимоги до здійснення державного нагляду (контролю).

Тема 7. Органи державного управління охороною праці та цивільної безпеки

Закон України «Про охорону праці» (розділ VII). Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Повноваження (компетентність) органів державного управління охороною праці (Кабінет Міністрів України; центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці; міністерства та інші центральні органи виконавчої влади). Громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці.

Тема 8. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ядерної та радіаційної безпеки

Повноваження та основні завдання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці. Положення про Державну службу України з питань праці. Закон України «Про використання ядерної енергії і радіаційну безпеку». Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України.

Тема 9. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

Кодекс цивільного захисту України. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення».

3 ОБСЯГ І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Розподіл обсягу дисципліни за видами навчальних занять та темами для освітніх програм, в яких вивчення дисципліни є обов'язковим

Для освітньої програми «Аудит і консалтинг безпеки праці»

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
		Усього	в т.ч.			
			Л	П (С)	Лаб	СРС
Змістовний модуль 1. Методологічні основи державного управління						
1.	Принципи та методи державного управління	10	2	4		4
2.	Організаційні засади та функції державного управління	16	2	4		10
3.	Адміністративні послуги держави. Управлінські рішення, стратегічний та проектний підходи	16	2	4		10
Змістовний модуль 2. Державне управління, регулювання та нагляд у сфері охорони праці та цивільної безпеки						
4.	Правова база України з охорони праці та цивільного захисту	18	2	4		12
5.	Спеціальні закони та нормативні акти з охорони праці. Підзаконні правові акти, розроблені різними міністерствами	18	2	4		12
6.	Державне регулювання у сфері охорони праці та цивільної безпеки	18	2	4		12
7.	Органи державного управління охороною праці та цивільної безпеки	18	2	4		12
8.	Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони праці. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ядерної та радіаційної безпеки	18	1	2		15
9.	Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань нагляду та контролю за додержанням законодавства у сферах пожежної і техногенної безпеки. Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»	18	1	2		15
Усього годин		150	16	32		102

Тут і далі: Л – лекції, П (С) – практичні (семінарські) заняття, Лаб – лабораторні заняття, СРС – самостійна робота студентів.

3.2 Перелік лабораторних робіт

Лабораторні роботи не передбачаються

3.3 Перелік розрахункових, аналітичних, графічних та ін. індивідуальних завдань

№ з/п	Опис індивідуального завдання
1	Основні функції держави, особливості управління охороною праці
2	Аналіз нормативних актів з охорони праці, які діють на підприємстві

4 ПІДХОДИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

4.1 Складові оцінювання успішності для здобувачів освіти за освітніми програмами, в яких вивчення дисципліни є обов'язковим

Для освітньої програми «Аудит і консалтинг безпеки праці»

Назва і стислий зміст контрольного заходу	Кількість балів
Робота на семінарських та практичних заняттях	20
Виконання індивідуальних аналітично-розрахункових завдань	40
Модульні контрольні роботи	40
Всього (О)	100
Іспит (І)	100

4.2 Порядок визначення підсумкової оцінки

Модульні контрольні роботи складаються на практичних заняттях за розкладом, графік складання контрольних точок (надання індивідуальних завдань, виконання модульних контрольних робіт) повідомляється викладачем на початку викладання освітнього компонента, однак вони мають бути складені не пізніше, як за один тиждень до закінчення семестру (теоретичного навчання).

Підсумкова оцінка (ПО) визначається як середнє арифметичне поточної успішності з навчальної дисципліни (О) та оцінки, отриманої під час іспиту (І):

$$ПО = (О + І)/2$$

Умовою допуску до іспиту є досягнення здобувачем освіти рівня поточної успішності щонайменше 35 балів до моменту початку екзаменаційної сесії.

Іспит вважається складеним, якщо на ньому отримано не менше 60 балів. В разі, якщо оцінка, отримана на іспиті, менше 60 балів, підсумкова оцінка дорівнює оцінці іспиту.

Переведення кількості балів у шкалу ECTS (A, B, C, D, E, F, FX) та інші шкали здійснюється відповідно до регламентів Університету.

В рамках процедур визнання та перезарахування кредитів, отриманих в межах формальної освіти, враховуються кредити та оцінка результатів навчання з дисциплін, споріднених за змістом (Положення-про-порядок-визначення-та-перезарахування-кредитів-в-МІП.pdf (metinvest.university)).

Результати неформальної або інформальної освіти можуть бути визнані відповідно до «Положення про визнання в ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті» (Положення-про-НІО.pdf (metinvest.university)).

Результати участі у науковій роботі (статті, тези виступів, конкурсні наукові роботи тощо) можуть бути визнані в рамках оцінювання окремих індивідуальних завдань і модульних контрольних робіт за узгодженням з викладачем.

4.3 Підходи до визнання та перезарахування кредитів/ результатів навчання за попередніми рівнями освіти

В рамках процедур визнання та перезарахування кредитів враховуються кредити та оцінка результатів навчання з дисциплін (освітніх компонентів) «Методологія державного управління», «Законодавство у сфері охорони праці», отримані на попередніх або такому ж рівні вищої освіти.

4.4 Підходи до визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті

Результати неформальної або інформальної освіти можуть бути визнані в рамках оцінювання окремих індивідуальних завдань за узгодженням з викладачем.

Результати участі у науковій роботі (статті, тези виступів, конкурсні наукові роботи тощо) можуть бути визнані в рамках оцінювання окремих індивідуальних завдань і модульних контрольних робіт за узгодженням

з викладачем або в рамках оцінювання результатів навчання під час іспиту

5 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові

1. Цивільна безпека : навчальний посібник / Батир Халмурадов, Валерій Михайлюк. Видавництво: Центр навчальної літератури. 2019. 158 с.
2. Науково-практичний коментар до Кодексу законів про працю України. Станом на 15 вересня 2021 р. Під редакцією Д. Журавльова, О. Обушенко. Видавництво Професіонал. 2021. 340 с.
3. Державне та регіональне управління : навч. посіб. / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. Ю. Матвеева, В. К. Лебедева. 2-ге вид., доповн. Дніпро, ДРІДУ НАДУ. 2018. 160 с.
4. Державне управління : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. ; Дніпропетровськ, НАДУ. 2012. 564 с.
5. Introduction to public administration / edited by Goldfrey Edwards. Published by Library Press. NY 10001. 2018. ISBN: 978-1-9789-2619-6
6. Handbook of Occupational Safety and Health, Third Edition Editor: S. Z. Mansdorf. ISBN: 9781118947265 / Online ISBN: 9781119581482 DOI:10.1002/9781119581482. 2019. John Wiley & Sons, Inc.
7. Occupational and Environmental Safety and Health 1st ed. 2019. 911 Pages. Edition. Format: EPUB. eBook ISBN: 9783030147303. URL: <https://read.kortext.com/inventory/search/1159177>.

Додаткова:

8. Kruzhilko O., Maystrenko V., Kalinchyk V., Polukarov Y., Mitiuk L., Bilotserkivska N., Borysova L., Kachur T. Development of the effective information and analytical support of the OSH management system. Journal of Achievements in Materials and Manufacturing Engineering. 2020. 2 (99). P. 72-84. DOI: 10.5604/01.3001.0014.1777.
9. Kruzhilko, O., Maystrenko, V., Polukarov, O., ...Vasyliiev, A., Kondratov, D. Improvement of the approach to hazard identification and industrial risk management, taking into account the requirements of current legal and regulatory acts. Archives of Materials Science and Engineering, 2020, 105(2), стр. 65–79.

Web-ресурси

1. <https://zakon.rada.gov.ua>
2. <https://dsp.gov.ua/category/diyalnist/administratyvni-posluhy/>
3. <https://dsns.gov.ua/uk/diyalnist-sluzhbi>

6 АКАДЕМІЧНІ ПОЛІТИКИ

Як член студентської спільноти Технічного університету «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» Ви маєте дотримуватися певних стандартів та академічної політики:

- Шахрайство та плагіат заборонені.
- Матеріали в рамках курсу, захищені авторським правом, можуть бути використані лише тільки здобувачами освіти, яким призначено даний курс. зарахованих на курс для цілей, пов'язаних з цим курсом і не можуть поширюватися.
- Спілкування з однокурсниками та викладачем має бути професійним та ввічливим.
- Очікується, що Ви перевірятимете всі Ваші письмові повідомлення, включаючи поштові повідомлення, на коректність змісту та мови.
- Університет прагне підтримувати середовище, вільне від дискримінації або дискримінаційних домагань, спрямованих на будь-яку людину або групу в межах своєї спільноти - здобувачів освіти, співробітників або відвідувачів.

[Академічні політики - Polytechnic \(metinvest.university\)](http://metinvest.university)